

Programación Docente de Improvisación e acompañamento I-II

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015 , do 29 de .outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA Improvisación e acompañamento

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	Piano
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	Improvisación e acompañamento								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	ANA VAQUEIRO
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	PABLO ABREU
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE	3	3	3	3					Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Pablo Abreu				pablo.abreu@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Desenvolvemento de capacidades que permitan a práctica da improvisación ao piano, a través do coñecemento dos elementos e procedementos construtivos. Principios básicos do acompañamento nos diferentes estilos e en diferentes formacións instrumentais. Improvisación a partir de diferentes elementos musicais (estruturas harmónico-formais, melódicas, rítmicas, etc.). Práctica do baixo cifrado.I
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os adquiridos nas materias dos cursos anteriores
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T3, T7, T15
XERAIS	X8, X21, X24, X25
ESPECÍFICAS	EP3, EP4

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Adestrar as estruturas cognitivas, a sensibilidade auditiva e a destrezas tecnicas necesarias para dominar as amplias posibilidades polifonicas do piano, desenvolver a creatividade musical e adquirir así unha progresiva autonomia como pianista. Desenvolver a creatividade e o gusto musical a partires do coñecemento e a practica de técnicas improvisatorias a solo ou en conxunto.	TODAS
Realizar ao piano progresións harmónicas tonais cifradas en diferentes sistemas, nas que se empreguen todas as funcións, todos os graos e os procesos cadenciais clásicos.	
Realizar a análise harmónica ao teclado de obras para piano, reducindo a textura polifónica ao seu esquema estrutural básico.	
Adestrar a capacidade de acompañar unha melodía tonal, a través da análise dos seus elementos formais, rítmicos, melódicos e harmónicos e da improvisación de texturas sobre a súa estrutura harmónica implícita.	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
IMPROVISACIÓN	Improvisación rítmica, melódica, harmónica, tímbrica, agógica, formal e modal a partires dunha estrutura acórdica base e fórmulas de escritura. Improvisación melódica a partires de unha estrutura imitativa.	6
MELODÍA ACOMPAÑADA	Análise estrutural. Selección do baixo. Selección de formulas de acompañamento. Realización a solo ou a dúo	4
REDUCCIÓN HARMÓNICA	Análise harmónico. Simplificación de texturas. Identificación de soprano, baixo e soporte harmónico.	4
CIFRADO	Baixo cifrado, cifrado americano, cifrado melódico, cifrado de función harmónica	2
Total de sesións por cuadrimestre		

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Adestramento persoal do alumno de todas as ferramentas e técnicas de lectura a vista e trasposicion e de práctica harmónicas e improvisatoria ao piano, achegadas polo docente na aula. Comprenderá a análise do material sobre a que se traballará nas clases. Preparación e adestramento dos recursos cognitivos, técnicos e interpretativos necesarios para a practica harmónica, a repentización e trasposición e a improvisación ao piano.	16	74	90
Desenvolvemento dos 4 temas da materia en clase e co o apoio do docente a nivel expositivo e interpretativo. As clases terán un compoñente principal de práctica ao piano tanto das técnicas expostas durante as sesións como do traballo individual encomendado ao alumno polo docente cada semana.	16	74	90
Total de sesións por cuadrimestre			

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
TRABALLO PERSOAL	Amosar na aula unha capacidade de aprendizaxe progresiva como resultado da optimización do rendemento da práctica individual.	TODAS	50%
EXAME	Exercicio 1: Tocar ao piano os elementos estruturais indicados. Elementos traballadas no curso como: cadencias, fórmulas harmónicas, fórmulas rítmicas, melódicas... Utilizaranse os diferentes sistemas de cifrado harmónico e melódico. Exercicio 2: Improvisar no piano unha pequena forma das traballadas no curso (AB, ABA, minuetto, tema con variacións, etc).	TODAS	25/25
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continúa. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada- Decembro-)			
TRABALLO PERSOAL	Amosar na aula unha capacidade de aprendizaxe progresiva como resultado da optimización do rendemento da práctica individual.	TODAS	50%
EXAME	Exercicio 1: Tocar ao piano os elementos estruturais indicados. Elementos traballadas no curso como: cadencias, fórmulas harmónicas, fórmulas rítmicas, melódicas... Utilizaranse os diferentes sistemas de cifrado harmónico e melódico. Exercicio 2: Improvisar no piano unha pequena forma das traballadas no curso (AB, ABA, minuetto, tema con variacións, etc).	TODAS	25/25
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
EXAME	Exercicio 1: Tocar ao piano os elementos estruturais indicados. Elementos traballadas no curso como: cadencias, fórmulas harmónicas, fórmulas rítmicas, melódicas... Utilizaranse os diferentes sistemas de cifrado harmónico e melódico. Exercicio 2: Improvisar no piano unha pequena forma das traballadas no curso (AB, ABA, minuetto, tema con variacións, etc).	TODAS	50/50
EXTRAORDINARIA			
EXAME	Exercicio 1: Tocar ao piano os elementos estruturais indicados. Elementos traballadas no curso como: cadencias, fórmulas harmónicas, fórmulas rítmicas, melódicas... Utilizaranse os diferentes sistemas de cifrado harmónico e melódico. Exercicio 2: Improvisar no piano unha pequena forma das traballadas no curso (AB, ABA, minuetto, tema con variacións, etc).	TODAS	50/50
ERASMUS			

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprirse as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Improvisación y acompañamiento. Enclave creativa
 Funciones estructurales de la armonía. Arnold schoenberg.
 Ejercicios de acompañamiento. Manuel Oltra
 Armonía. Walter Piston
 Reducción armónica de diferentes estilos musicales
 Improvisación al piano Vol. 1, 2 e 3. Ejercicios fundamentales Emilio Molina
 Improvisación y acompañamiento. Grado Medio, vol. 1 e 2. Cisneros, Juan Manuel; Doña, Ignacio J.; Molina, Emilio; Rodríguez, Julio

Programación Docente de FAAV

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA

ESPECIALIDADE	TODAS								ITINERARIO	TODOS
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	IMPROVISACIÓN Y ACOMPAÑAMIENTO								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	ANA VAQUEIRO
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	ANA VAQUEIRO-NIEVES SALGUERO-PABLO ABREU
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	24
ETCS/ CUADRIMESTRE	1.5	1.5							Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Ana Vaqueiro				661537991ANA.VAQUEIRO@CSMVIGO.COM					
	Nieves Salguero				646382391 NIEVESSALGUERO@CSMVIGO.COM					
	Pablo Abreu				639529842 PABLO.ABREU@CSMVIGO.COM					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Desenvolvemento dunha escoita consciente na que a aplicación do coñecemento da linguaxe musical encamiñará ao alumnado en contextos sonoros diversos a unha representación interna dos distintos elementos estruturais que interveñen nua composición musical. Desenvolvemento das capacidades de expresión vocal.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso do grao superior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Armonía, Análise,
TRANSVERSAIS	T1, 3, 7, 8, 13, 15
XERAIS	X1, 2, 3, 4, 8, 10, 24
ESPECÍFICAS	E17

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Adquirir hábitos correctos no uso da voz como instrumento: respiración, produción da voz.	Todas
Desenvolver a capacidade de oído interno, como elemento fundamental para ao análise, tendo en conta diferentes aspectos.	
Acadar unha maior capacidade de audición consciente, distinguindo os diferentes parámetros que configuran a partitura e participando interiormente do proceso.	
Desenvolver a memoria de forma sistemática de xeito que posibilite unha comprensión significativa da linguaxe musical..	
Identificar a través da audición os diferentes tipos de acordes así como procesos harmónicos sinxelos dentro da tonalidade con ou sen partitura. Acadar a capacidade de traballo, fora da clase, como requisito imprescindible para a consecución dunha correcta formación auditiva.	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Análise de pezas sinxelas	Utilización de pezas pianísticas de estilo clásico sinxelas. para a identificación auditiva tanto de elementos melódico-rítmicos, harmónicos, formais, texturas, etc.	3
Práctica da entoación	Consecución de un nivel adecuado na práctica de entoación como elemento fundamental para a interpretación.	4

	Intervalos melódicos. Escalas pentáfonas, hexáfonas, heptáfonas. Melodías a unha e dúas voces. Práctica de entonación polifónica utilizando repertorio de distintos estilos.	
Audición harmónica	Audición harmónica como elemento estrutural da música. Intervalos harmónicos, acordes tríadas e cuatríadas, inversións, modulación, procesos cadenciais.	4
Audición melódica	Recoñecemento auditivo de estruturas formais melódico-rítmicas de 16 a 24 compases, a unha ou varias voces.	3
Desenrolo sistemático da memoria musical	Desenrolo da memoria progresiva a través dos contidos: melodías, temas, progresións harmónicas, etc...	3
Total de sesións por cuadrimestre		

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas sobre contidos xerais da materia; audición, entoación, memorización, análise auditiva, etc.	17		17
Traballo persoal; afondamento dos contidos da materia de forma significativa.		26	26
Exame teórico-práctico dos contidos xerais da materia, amosando comprensión para a súa posta en práctica	2		2
Total de sesións por cuadrimestre			45

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Avaliación conceptual-procedimental:	1. Exame escrito: audición melódico-rítmico-harmónica a) Exercicio de ditado melódico-rítmico-harmónico a unha ou varias voces. b) Exercicio de audición de estruturas harmónicas para a identificación das funcións tonais. Ditas estruturas poden formar parte ou non dun contexto formal. c) Exercicio de análise auditivo: recoñecemento de tódolos elementos que integran a obra musical de estilo clásico. 2. Exame oral: audición melódico-rítmica a) Exercicio a primeira vista de entoación que integre os contidos expostos no punto 4. b) Exercicio a primeira vista de creación melódico-rítmica en base a diferentes estruturas harmónicas expostas nos contidos do punto 4.	todas	40/40
Avaliación atitudinal	1. Asistencia regular ás clases. 2. Atitude de traballo colaborativo e de esforzo persoal. 3. Traballo persoal fora das clases que permita ó alumnado profundizar na súa propia aprendizaxe.	todas	20
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Avaliación conceptual-procedimental	1. Exame escrito: audición melódico-rítmico-harmónica a) Exercicio de ditado melódico-rítmico-harmónico a unha ou varias voces. b) Exercicio de audición de estruturas harmónicas para a identificación das funcións tonais. Ditas estruturas poden formar parte ou non dun contexto formal. c) Exercicio de análise auditivo: recoñecemento de tódolos elementos que integran a obra musical de estilo clásico. 2. Exame oral: proba melódico-rítmica a) Exercicio a primeira vista de entoación que integre os contidos expostos no punto 4. b) Exercicio a primeira vista de creación melódico-rítmica en base a diferentes estruturas harmónicas expostas nos contidos do punto 4..	todas	40/40
Avaliación atitudinal	1. Asistencia regular ás clases. 2. Atitude de traballo colaborativo e de esforzo persoal.	todas	20

	3. Traballo persoal fora das clases que permita ó alumnado profundizar na súa propia aprendizaxe.		
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Examen escrito	Proba de audición melódico-rítmico-harmónica a) Exercicio de ditado melódico-rítmico-harmónico a unha ou varias voces. b) Exercicio de audición de estruturas harmónicas para a identificación das funcións tonais. Ditas estruturas poden formar parte ou non dun contexto formal. c) Exercicio de análise auditivo: recoñecemento de tódolos elementos que integran a obra musical de estilo clásico.	todas	60
Examen oral	Proba melódico-rítmica a) Exercicio a primeira vista de entoación que integre os contidos expostos no punto 4. b) Exercicio a primeira vista de creación melódico-rítmica en base a diferentes estruturas harmónicas expostas nos contidos do punto 4	todas	40
EXTRAORDINARIA			
Examen escrito	Proba de audición melódico-rítmico-harmónica a) Exercicio de ditado melódico-rítmico-harmónico a unha ou varias voces. b) Exercicio de audición de estruturas harmónicas para a identificación das funcións tonais. Ditas estruturas poden formar parte ou non dun contexto formal. c) Exercicio de análise auditivo: recoñecemento de tódolos elementos que integran a obra musical de estilo clásico	todas	60
Examen oral	Proba melódico-rítmica a) Exercicio a primeira vista de entoación que integre os contidos expostos no punto 4. b) Exercicio a primeira vista de creación melódico-rítmica en base a diferentes estruturas harmónicas expostas nos contidos do punto 4	todas	40

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprirse as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Bibliografía referente á linguaxe musical
 Sierra, Félix.
 E. Molina.
 Ana María Navarrete
 Ibáñez Cursá
 Arenosa, Encarnación
 Repertorio Vocal: Lieders de Mozart, Beethoven y Schubert
 Corales de Bach
 Bibliografía correspondente a harmonía, Joaquín Zamacois, Rimski, Walter Piston, Schonberg
 Teoría Completa de la música, Dionisio de Pedro
 Repertorio de pezas clásicas de Czerny, Burgmuller y Beethoven

Programación Docente de Lectura a 1º vista y transposición

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	Todos excepto guitarra
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	Improvisación y Acompañamiento								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Ana Vaqueiro
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Pablo Abreu / Nieves Salguero / Ana Vaqueiro
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE	3	3	3	3	1,5	1,5			Observacións	1º e 2º curso Itinerario Piano 3º curso resto de itinerarios
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Pablo Abreu				pablo.abreu@csmvigo.com					
	Nieves Salguero				nievessalguero@csmvigo.com					
	Ana Vaqueiro				anavaqueiro@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Práctica de la lectura a 1º vista. Desarrollo de los aspectos técnicos, de la agilidad y el automatismo necesario para la comprensión e interpretación inmediata de un texto musical. Práctica de la transposición de textos musicales a diferentes tonalidades.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Los requeridos para la prueba de acceso a grado al grado superior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Especialidad de cada instrumento y música de cámara
TRANSVERSAIS	T1,3,6,13,15
XERAIS	X1,2,3,13,21,24
ESPECÍFICAS	EL 1,2,4,5,7,9

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
-Aprender a leer a primera vista con fluidez, basándose en el análisis y la comprensión de los estilos de las diferentes épocas y autores.	Todas
- Desarrollar la habilidad de repentizar obras de dificultad progresiva, perfeccionando tanto la capacidad del automatismo como la velocidad de lectura de un texto musical, transportando a distintas tonalidades y leyendo en distintas claves.	
- Interpretar a primera vista la parte correspondiente de obras camerísticas o fragmentos musicales que permitan la participación de 2 ó más instrumentistas.	
- Desarrollar la comprensión inmediata del sentido de los elementos esenciales de la textura musical (formal, armónico, temático, etc.) y de su interpretación a medida que se lee la obra.	
- Realizar el transporte de fragmentos u obras de cualquier tonalidad en un orden progresivo de dificultad.	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Análisis	1. Análisis e comprensión dos elementos da partitura musical.	5
2. Lectura a vista	2. Lectura a vista e interpretación de piezas de diferentes estilos	6

3. Transporte	3. Conocimiento y práctica de la transposición.	6
Total de sesións por cuadrimestre		

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Práctica en el aula	17		
Práctica en el aula		71	
Exámen	2		
Total de sesións por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Trabajo personal	Demostrar a lo largo del cuadrimestre una capacidad de aprendizaje progresiva, demostrando el conocimiento de las claves estudiadas y la correcta lectura y acompañamiento a primera vista.	Todas	50
Exámen	1- Realizar correctamente la lectura a primera vista de una o varias obras o fragmentos, demostrando fluidez y comprensión del discurso musical. 2- Transportar correctamente a una o varias tonalidades dadas, una obra o fragmento, demostrando fluidez y comprensión del discurso musical.	Todas	25/25
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continúa. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exámen	1- Realizar correctamente la lectura a primera vista de una o varias obras o fragmentos, demostrando fluidez y comprensión del discurso musical. 2- Transportar correctamente a una o varias tonalidades dadas, una obra o fragmento, demostrando fluidez y comprensión del discurso musical.	Todas	25/25
Trabajo personal	Demostrar a lo largo del cuadrimestre una capacidad de aprendizaje progresiva, demostrando el conocimiento de las claves estudiadas y la correcta lectura y acompañamiento a primera vista.	Todas	50
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
	(ver evaluación extraordinaria)		
EXTRAORDINARIA			
Exámen	1- Realizar correctamente la lectura a primera vista de una o varias obras o fragmentos, demostrando fluidez y comprensión del discurso musical. 2- Transportar correctamente a una o varias tonalidades dadas, una obra o fragmento, demostrando fluidez y comprensión del discurso musical.	Todas	50/50

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.
8. Bibliografía, materiais e documentos	
<ul style="list-style-type: none">- Cualquie r partitura que pertenezca al repertorio de los instrumentistas de clase, que considere el profesor que es adecuada para trabajar la lectura a primera vista, el transporte y análisis de las obras.- Métodos de transposición y repentización de Iglesias, Doupond, Lamberti, Messiaen, etc.	

Programación Docente de Piano aplicado. Canto e instrumentistas.

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA P.A.

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	Canto, percusión, corda e vento.
CARÁCTER	Seleccionar opción								TIPO DE CLASES	Individual
DEPARTAMENTO	Improvisación e acompañamento								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Ana Vaqueiro
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Ana Vaqueiro, Nieves Salguero, Pablo Abreu
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	0,5
ETCS/ CUADRIMESTRE			1,5	1,5					Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Ana Vaqueiro				anavaqueiro@csmvigo.com					
	Nieves Salguero Núñez				nievessalguero@csmvigo.com					
	Pablo Abreu				pablo.abreu@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Desenvolvemento dos principios básicos da técnica pianística, da capacidade de lectura á primeira vista e da comprensión dos elementos e procedementos construtivos (estruturas harmónicas, procesos formais, etc.). Traballo dun repertorio de diferentes estilos elixido polo docente.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	F.A.A.V.
TRANSVERSAIS	T 1, 3, 6, 13
XERAI	X 1, 2, 3, 4, 6, 8, 10, 13, 17, 21, 22, 24
ESPECÍFICAS	EC 1, 9 - EM1, 4 - EP 2, 3, 5 - EI2, 3, 5, 6, 7

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Consolidar uns hábitos técnicos e posturais básicos dun xeito perdurable e consciente.	Todas
2. Adquirir un grao de destreza na execución que permita desenvolverse coa maior soltura posible no teclado, empregando as posibilidades sonoras do instrumento.	
3. Adoptar hábitos de estudo axeitados para adquirir unha progresiva autonomía como pianista.	
4. Adestrar a práctica da lectura a primeira vista a través da aplicación de conceptos analíticos prácticos.	
5. Adestrar a capacidade de acompañar unha melodía, a través da análise dos seus elementos formais e da improvisación de patróns rítmicos sobre a súa estrutura harmónica implícita.	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Desenvolvemento técnico	1.1. Características físicas e sonoras do piano - 1.2. Funcionamento e efecto dos pedais - 1.3.	4

	Principios de dicitación pianística. - 1.4. Percepción interna da relaxación. - 1.5. Traballo das técnicas dixital e braquial. - 1.6. Perfeccionamento dos modos de ataque. - 1.7. Práctica de estudos e exercicios. - 1.8. Organización e optimización do tempo de estudo.	
2. Práctica harmónica	2.1. Modo maior e modo menor. - 2.2. Acordes tríadas e de sétima de dominante. - 2.3. Duplicacións e enlaces correctos. 2.4. Procesos cadenciais clásicos. - Acompañamento melódico.	4
3. Lectura a 1ª vista	Práctica da lectura a primeira vista. Desenvolvemento dos aspectos técnicos, da axilidade e automatismo necesarios para a comprensión e interpretación inmediatas dun texto musical	5
4. Interpretación	Traballo de alomenos 5 pezas por cuatrimestre baixo o enfoque da comprensión global do aspecto harmónico e formal.	4
Total de sesións por cuatrimestre		

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	8,5		8,5
Traballo persoal		34,5	34,5
Examen	2		2
Total de sesións por cuatrimestre			45

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Examen	1- Examen: realizar coa técnica e a velocidade axeitadas os exercicios técnicos, transportándoos en progresión harmónica con fluidez por toda a extensión do teclado. 2. Interpretación dunha das 5 pezas estudadas no cuatrimestre.	todas	25/25
Traballo persoal	Amosar na aula unha capacidade de aprendizaxe progresiva como resultado da optimización do rendemento da práctica individual.	todas	50
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Examen	1. Examen: realizar coa técnica e a velocidade axeitadas os exercicios técnicos, transportándoos en progresión harmónica con fluidez por toda a extensión do teclado. 2. Interpretación dunha da 5 pezas estudadas no cuatrimestre.	todas	25/25
Traballo persoal	Amosar na aula unha capacidade de aprendizaxe progresiva como resultado da optimización do rendemento da práctica individual.	todas	50
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Examen	1. Proba técnica sobre cada un dos apartados especificados no punto 4: desenvolvemento técnico, práctica harmónica e lectura a vista. 2. Interpretación das 5 pezas estudadas escollidas polo docente.	todas	50/50
EXTRAORDINARIA			
Examen	1. Proba técnica sobre cada un dos apartados especificados no punto 4: desenvolvemento técnico, práctica harmónica e lectura a vista. 2. Interpretación das 5 pezas estudadas escollidas polo docente.	todas	50/50
ERASMUS			

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou

non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

*Estas referencias son orientativas do nivel esixido na disciplina, podendo utilizarse nas clases outros materiais de nivel similar. O material de referencia pode consultarse na biblioteca do centro. Par te del pode también descargarse gratuitamente, en edicións xa descatalogadas e esentas de dereitos, na páxina: <http://imslp.org/wiki/Category:Composers>

- BACH, Johann Sebastian: Pequeños preludios y fugas. R. Musical, Madrid, 1990.
- BACH, Johann Sebastián: Álbum de Anna Magdalena. R. Musical, Madrid, 1990.
- BARTÓK, Bela.: Mikrokosmos, vol.1-6. Madrid, Real Musical, 1987.
- CLEMENTI, Muzio: Sonatinas. Edición completa. Boileau, Barcelona, 1980.
- GARCÍA ABRIL, Antón: Cuadernos de Adriana, 2-3. Bolamar, Madrid, 2000.
- GRANADOS, Enrique: Cuentos de la juventud. UME, Madrid, 1990.
- HAYDN, Franz Joseph: Sonatas para piano 1-18. Real Musical, Madrid, 1981.
- KABALEVSKY, D. Piezas para niños Op. 27, Op. 39, Op. 51. Real Musical, 1994.
- KACHATURIAN, Aram: Piezas para niños. Real Musical, Madrid, 1993.
- KUHLAU, Christian: Sonatinen, Op. 55. Peters, London.
- MENDELSSOHN: Songs without words, Op. 19 nº 4 e 6, Op. 30 nº 3 e 6, Op. 38 nº 4, Op. 53 nº 2. E. Peters,
- PROKOFIEV, Sergei: Kinder Music. Boosey & Hawkes, Nova Iorque.
- RAMEAU, Jean-Philippe: Oeuvres pour le clavessin. Durand, París, 1986.
- SATIE, Erik: Gymnopedies et Gnossiennes. Dover, Nova Iorque, 1995.
- SCHUMANN, Rober t: Escenas de niños, Op. 15. UME, Madrid, 1987.
- SCHUMANN, Rober t: Álbum para la juventud, Op. 68. UME, Madrid, 1987.
- SHUBERT, Franz: Danzas para piano. Dover, Nova Iorque, 2000.
- TCHAIKOVSKY, Piotr Ilich: Álbum de la juventud, Op. 39. Real Musical, Madrid, 1987.
- VV. AA.: Maestros del siglo XX. Piezas para jóvenes pianistas. Vols. 1-2. Universal Edition, Madrid, 1974.

Programación Docente de Piano aplicado. Composición, Pedagogía e Musicoloxía

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA P.A.

ESPECIALIDADE	Seleccionar opción								ITINERARIO	PEX, Pedagogía, Composición e Musicoloxía
CARÁCTER	Seleccionar opción								TIPO DE CLASES	Individual
DEPARTAMENTO	Improvisación e acompañamento								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Ana Vaqueiro
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Ana Vaqueiro, Nieves Salguero,
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE	3	3	3	3	3	3			Observacións	3º curso só Itinerario Musicoloxía
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Ana Vaqueiro				anavaqueiro@csmvigo.com					
	Nieves Salguero Núñez				nievessalguero@csmvigo.com					
	Pablo Abreu				pablo.abreu@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Desenvolvemento dos principios básicos da técnica pianística, da capacidade de lectura á primeira vista e da comprensión dos elementos e procedementos construtivos (estruturas harmónicas, procesos formais, etc.). Traballo dun repertorio de diferentes estilos elixido pola profesora.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	F.A.A.V.
TRANSVERSAIS	T 1, 3, 6, 13
XERAIS	X 1, 2, 3, 4, 6, 8, 10, 13, 17, 21, 22, 24
ESPECÍFICAS	EC 1, 9 - EM1, 4 - EP 2, 3, 5 - EI2, 3, 5, 6, 7

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Consolidar uns hábitos técnicos e posturais básicos dun xeito perdurable e consciente.	Todas
2. Adquirir un grao de destreza na execución que permita desenvolverse coa maior soltura posible no teclado, empregando as posibilidades sonoras do instrumento.	
3. Adoptar hábitos de estudo axeitados para adquirir unha progresiva autonomía como pianista.	
4. Adestrar a práctica da lectura a primeira vista a través da aplicación de conceptos analíticos prácticos.	
5. Adestrar a capacidade de acompañar unha melodía, a través da análise dos seus elementos formais e da improvisación de patróns rítmicos sobre a súa estrutura harmónica implícita.	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Desenvolvemento técnico	1.1. Características físicas e sonoras do piano - 1.2. Funcionamento e efecto dos pedais - 1.3. Principios de dixitación pianística. - 1.4. Percepción interna da relaxación. - 1.5. Traballo das técnicas dixital e braquial. - 1.6. Perfeccionamento dos modos de ataque. - 1.7. Práctica de estudos e exercicios. - 1.8. Organización e optimización do tempo de estudo.	4
2. Práctica harmónica	2.1. Modo maior e modo menor. - 2.2. Acordes tríadas e de sétima de dominante. - 2.3. Duplicacións e enlaces correctos. 2.4. Procesos cadenciais clásicos. - 2.5. Notas alleas á harmonía: nota de paso e apoiatura. - 2.6. Cifrado acórdico nos diferentes sistemas. 2.7. Creación de bloques manuais e condución das voces. - 2.8. Realización pianística de progresións harmónicas unitonais a catro voces a par tires dun cifrado dado. - 2.9. Realización pianística de progresións harmónicas unitonais nas diferentes tonalidades mediante transposición. - 2.10 Análise harmónico de partituras. - 2.11 Improvisación sobre progresións harmónicas a través de fórmulas de acompañamento. 2.12. Acompañamento melódico.	4
3. Lectura a 1ª vista	3.1. Estrutura harmónica, rítmica, motívica e formal da textura polifónica. - 3.2. Grafía da partitura. - 3.3. Análise visual: relación entre a grafía e os xestos técnicos. - 3.4. Análise formal previo á lectura. - 3.5. Traballo intensivo tanto da lectura harmónica como da contrapuntística.	5
4. Interpretación	Traballo de alomenos 5 pezas por cuatrimestre baixo o enfoque da comprensión global do aspecto harmónico e formal..	4
Total de sesións por cuatrimestre		

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	17		17
Traballo persoal		71	71
Examen	2		2
Total de sesións por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Examen	1. Realizar coa técnica e a velocidade axeitadas os exercicios técnicos, transpor tándoo en progresión harmónica con fluidez por toda a extensión do teclado. 2. Interpretación dunha da 5 pezas estudadas no cuatrimestre.	todas	25/25
Traballo persoal	Amosar na aula unha capacidade de aprendizaxe progresiva como resultado da optimización do rendemento da práctica individual.	todas	50
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continúa. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Examen	1. Realizar coa técnica e a velocidade axeitadas os exercicios técnicos, transpor tándoo en progresión harmónica con fluidez por toda a extensión do teclado. 2. Interpretación dunha da 5 pezas estudadas no cuatrimestre.	todas	25/25
Traballo persoal	Amosar na aula unha capacidade de aprendizaxe progresiva como resultado da optimización do rendemento da práctica individual.	todas	50
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Examen	1. Proba técnica sobre cada un dos apartados especificados no punto 4: desenvolvemento técnico, práctica harmónica e lectura a vista. 2. Interpretación das 5 pezas estudadas escollidas polo docente..	todas	50/50

EXTRAORDINARIA			
Examen	1. Proba técnica sobre cada un dos apartados especificados no punto 4: desenvolvemento técnico, práctica harmónica e lectura a vista. 2. Interpretación das 5 pezas estudiasdas escollidas polo docente..	todas	50/50

ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

*Estas referencias son orientativas do nivel esixido na disciplina, podendo utilizarse nas clases outros materiais de nivel similar. O material de referencia pode consultarse na biblioteca do centro. Par te del pode tamén descargarse gratuitamente, en edicións xa descatalogadas e esentas de dereitos, na páxina: <http://imslp.org/wiki/Category:Composers>

- BACH, Johann Sebastian: Pequeños preludios y fugas. R. Musical, Madrid, 1990.
- BACH, Johann Sebastián: Álbum de Anna Magdalena. R. Musical, Madrid, 1990.
- BARTÓK, Bela.: Mikrokosmos, vol.1-6. Madrid, Real Musical, 1987.
- CLEMENTI, Muzio: Sonatinas. Edición completa. Boileau, Barcelona, 1980.
- GARCÍA ABRIL, Antón: Cuadernos de Adriana, 2-3. Bolamar, Madrid, 2000.
- GRANADOS, Enrique: Cuentos de la juventud. UME, Madrid, 1990.
- HAYDN, Franz Joseph: Sonatas para piano 1-18. Real Musical, Madrid, 1981.
- KABALEVSKY, D. Piezas para niños Op. 27, Op. 39, Op. 51. Real Musical, 1994.
- KACHATURIAN, Aram: Piezas para niños. Real Musical, Madrid, 1993.
- KUHLAU, Christian: Sonatinen, Op. 55. Peters, London.
- MENDELSSOHN: Songs without words, Op. 19 nº 4 e 6, Op. 30 nº 3 e 6, Op. 38 nº 4, Op. 53 nº 2. E. Peters,
- PROKOFIEV, Sergei: Kinder Music. Boosey & Hawkes, Nova Iorque.
- RAMEAU, Jean-Philippe: Oeuvres pour le clavessin. Durand, Paris, 1986.
- SATIE, Erik: Gymnopédies et Gnossiennes. Dover, Nova Iorque, 1995.
- SCHUMANN, Robert: Escenas de niños, Op. 15. UME, Madrid, 1987.
- SCHUMANN, Robert: Álbum para la juventud, Op. 68. UME, Madrid, 1987.
- SHUBERT, Franz: Danzas para piano. Dover, Nova Iorque, 2000.
- TCHAIKOVSKY, Piotr Ilich: Álbum de la juventud, Op. 39. Real Musical, Madrid, 1987.
- VV. AA.: Maestros del siglo XX. Piezas para jóvenes pianistas. Vols. 1-2. Universal Edition, Madrid, 1974.